

L'ESCUT DE LA CIUTAT D'INCA

El inquer sempre hem tingut una atenció al nostre escut ben digna de ser lloada. El veiem pertot arreu: als papers i documents antics, a l'interior de les esglésies, en algunes façanes de cases particulars i oficials com per exemple, a la Casa Consistorial, a objectes; de totes castes, als programes de les festes patronals i als del Dijous Bo, com també a llibres, fulletons, edictes, bans, bastons de comandament de Batlia, etc.

Del nostre escut, en sabem bastants coses i, per sort,

Escuts situats al retaule del pintor Daurer. 1373

el tenim prou documentat. En parla, d'Inca, el rei En Jaume, el Conqueridor, al seu llibre "Dels feits" d'una manera que dóna a entendre moltes coses. L'historiador Josep Barberí, a la seva obra *VIDA DE LA VENERABLE MADRE SOR CLARA ANDREU NATURAL DE PALMA, CAPITAL DEL REINO DE MALLORCA, RELIGIOSA GERONIMA EN EL MONASTERIO DE SAN BARTOLOME DE LA VILLA DE INCA, CON UN APENDICE HISTORICO DE DICHA VILLA*, ens ve a contar el que Crònica del precitat rei Jaume I.

Josep Barberí conta com el nomenat senyor d'Inca (de totes maneres no està aquest tema provat) BENAHALET, envià al rei cristià un bon grapat de regals i notificà que tindria molt de gust de parlar amb ell. A més, Benahabet, li posarà un grapat de mercats,

Del retaule de sant Bartomeu del "Parlador Nou" del monestir de Sant Bartomeu. Segle XVI

viles o pobles, a les mans. També li demana un penó per a la seguretat dels seus. No diu quin penó se li donà, però una llegenda a la qual donen suport Binimelis i Dameto, diu que dit penó era un estendard amb les barres vermelles d'Aragó, amb el símbol de la fidelitat, que és un ca llebrer. També hi ha historiadors que suposen que el ca llebrer ja formava part del que llavors podria ser l'escut o divisa de l'alqueria, també mercat, INKAN.

Escut a la clau de la primera volta de Sa Torre. s. XVI

El que és important saber és que les citades barres vermelles i el ca llebrer ja apareixen en temps molt primaris de la nostra història. El pintor Joan Daurer dibuixa l'escut migpartit, als baixos del retaule *Madona d'Inca*, avui coneguda com a santa Maria la Major, l'any 1373. També ens consta documentalment l'existència d'un penó i banderes el 1573, com demostra la documentació publicada al programa del Dijous Bo-1987, on es ve a dir que es conservin les insígnies necessàries i les insígnies serien, dintre del penó o les banderes, les barres i el ca llebrer. A la primera volta de la planta baixa de SA TORRE, iniciada el 1568, també s'hi veu l'escut poligonal i amb les insígnies necessàries i vistes ja abans, o sigui les barres roges i el ca llebrer.

Al sòtil de la entrada de La Sala.

Però, què ens ha passat amb la forma tradicional? Quina era realment? Les primeres manifestacions que tenim són l'anglesa, al retaule de Daurer de 1373; també n'hi ha de forma romboïdal i d'altres dissenys i maneres, segons l'època i el moment.

A mesura que passa el temps ja es veu com Inca

FOTOS: PAYERAS

compta amb un escut ben definit. Hi és pertot. Els inquers el van col·locant per ací i per allà amb una profusió impressionant. Dintre de l'església de santa Maria la Major el veiem arreu i amb distintes dates. Està damunt el portal de Sa Torre, baix de la volta del Cor, als

Situat al "cristina" de la "sacristia dels capellans" a la parroquia de santa Maria la Major, 1749

alts del Retaule Major, a la piqueta de rentar-se les mans els celebrants, a banderes, a la barqueta de l'encens, a distintes casulles, a domassos, a les campanes grosses, etc. Està a la façana de la Sala, a la seva entrada, a cases particulars, etc.

Si passam a la documentació del fons de l'Arxiu Històric Municipal de la nostra ciutat, també li hi trobam amb gran quantitat de formes. Els programes de festes estan plens d'escuts distintes segons les èpoques. Els papers oficials, també. I un llarg etc.

Tot això es pot comprovar a les fotografies adjuntes. A més es pot contrastar amb els segells municipals i de Batlia existents encara avui.

Curiós és el cas del segell. L'any 1848 arriben a Inca ordres al **Boletín Oficial Balear**, número 2.401, de 2 de juny. Es tracta que, segons les reials ordres, es confeccioni un segell a fi de segellar, en especial, els manaments i ordres militars. El nostre Ajuntament no en fa cas ja que té tots els segells a punt des de fa anys.

Durant aquests més de cent anys darrers podem veure la gran quantitat d'escuts que tenim i que aleshores

A una calxa de finals del segle XVIII. El ca llebrer porta a la boca un sarro tot recordant el diàleg entre el ca de Manacor i el d'Inca.

s'empraven. A les fotografies adjuntes hi ha la fe i el testimoni. El que sí voldria dir és que el més emprat i el que té més significança és el romboïdal. Els altres, molt usats fins avui, són fruit d'un barroquisme extremat o d'una època molt precisa i determinada.

Per molt que he cercat i he investigat no he trobat cap nota que indiqui quan

A la volta del cor de la parroquia església de Sta. Maria la Major. La clau és de finals del segle XVIII i l'escut, de la dècada dels anys 20 del present.

i com l'Ajuntament elegix una forma d'escut. Tan sols tenim un escut, tipus apergaminat, que resa **ARMAS E HISTORIA DE LA MUY NOBLE Y LEAL CIUDAD DE INCA** (1909) i que, fins ara, ha servit per donar premis i guardons.

Escut situat a la façana de la Sala, primers anys de la dècada dels 20 d'aquest segle.

Per tant, quan parlem de l'escut d'Inca, de com és o de com hauria de ser, pens que respectant els signes propis, ca llebrer i barres del regne d'Aragó, res la Història ens pot demanar

GABRIEL PIERAS SALOM,
cronista oficial d'Inca